

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

Οι γυναίκες διδάσκουν και οι άνδρες διοικούν

Το επάγγελμα της εκπαιδευτικού στην Ελλάδα αποτέλεσε το πρώτο μη χειρωνακτικό επάγγελμα που άνοιξε και θεωρήθηκε κατάλληλο για τις γυναίκες. Παρά το γεγονός ότι η πρόσβαση των γυναικών στον εργασιακό χώρο της εκπαίδευσης ενίσχυε τις παγιωμένες αντιλήψεις για την ιδιαιτερότητα της γυναικείας φύσης και τον **καταμερισμό** των ρόλων στον χώρο της οικογένειας, ωστόσο έδωσε στις γυναίκες τη δυνατότητα κοινωνικής παρουσίας και οικονομικής ανεξαρτησίας. Διαχρονικά προσέλκυε έναν σημαντικό αριθμό γυναικών, καθώς συγκριτικά με άλλα «γυναικεία» επαγγέλματα παρέχει μονιμότητα, ικανοποιητικές οικονομικές **αποδοχές** και προσφέρεται για τον συμβιβασμό οικογενειακού και επαγγελματικού ρόλου. Επίσης, όπως διαπιστώθηκε, το επάγγελμα του εκπαιδευτικού κατέχει σημαντική θέση στις μελλοντικές επαγγελματικές επιλογές του μαθητικού πληθυσμού κυρίως των παιδιών εκείνων που προέρχονται από μη **προνομιούχα** κοινωνικά στρώματα. Σύμφωνα μάλιστα με πρόσφατες εκτιμήσεις, οι γυναίκες προβλέπεται να κατακλύσουν τον χώρο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Ωστόσο, γίνεται σαφές ότι, παρ' όλο που η εκπαίδευση ως χώρος εργασίας παρέχει θεωρητικά και θεσμικά ίσες ευκαιρίες στο διδακτικό προσωπικό, σημειώνεται άνισος καταμερισμός εργασίας ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς των δύο φύλων. Εκείνο, όμως, που αξίζει να σημειωθεί είναι ότι ο καταμερισμός εργασίας κατά φύλο στο διδακτικό προσωπικό των σχολείων αντανakλά, αναπαράγει και συντηρεί τον καταμερισμό ρόλων στον χώρο της οικογένειας, καθώς και στον επιμερισμό εργασίας με βάση τον παράγοντα φύλο στην κοινωνία. Φαίνεται δηλαδή ότι οι σχέσεις των φύλων στον σχολικό μηχανισμό είναι ιεραρχικά δομημένες και ότι αντανakλούν και συντηρούν τις εξουσιαστικές σχέσεις ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες στο πλαίσιο της πατριαρχικής διάρθρωσης της ευρύτερης κοινωνίας.

Επομένως, με βάση έρευνες, οι οποίες αφορούν στην κατανομή των φύλων στις διοικητικές θέσεις των σχολικών μονάδων, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι οι γυναίκες εκπαιδευτικοί συνήθως αποτελούν την πλειονότητα, η οποία αποκλείεται από τη διοικητική ιεραρχία του εκπαιδευτικού συστήματος. Αν θελήσουμε να παραστήσουμε σχηματικά τον αποκλεισμό των γυναικών από τις διοικητικές θέσεις, θα λέγαμε ότι οι γυναίκες εκπαιδευτικοί είναι σα να βρίσκονται κάτω από ένα γυάλινο ταβάνι το οποίο τους επιτρέπει να βλέπουν τις διοικητικές θέσεις, που διατίθενται, αλλά που τις εμποδίζει να τις καταλάβουν.

Ο αποκλεισμός των γυναικών είναι ένα σημαντικό ζήτημα με πολλές προεκτάσεις και με πολλούς αποδέκτες. Αυτό συμβαίνει επειδή από τη μια αφορούν τις γυναίκες εκπαιδευτικούς, οι οποίες αποκλείονται από τα κέντρα λήψης αποφάσεων του χώρου της απασχόλησής τους. Ακόμη, στερούνται τις δυνατότητες να ενθαρρύνουν και να στηρίζουν άλλες γυναίκες εκπαιδευτικούς, ώστε να έχουν ως στόχο την προαγωγή σε διοικητικές θέσεις. Από την άλλη αφορούν τους μαθητές και τις μαθήτριες που κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στη γενική εκπαίδευση δεν έχουν την ευκαιρία να βλέπουν τις γυναίκες σε θέσεις εξουσίας σε σχέση με τους άνδρες. Αντίθετα, το δέχονται ως κάτι συνηθισμένο και όχι εξαιρετικό.

Οι συνέπειες αυτές είναι ιδιαίτερα αρνητικές για τα κορίτσια, τα οποία δε διδάσκονται να συμπεριλαμβάνουν στους στόχους τους τη διεκδίκηση διοικητικών θέσεων στον χώρο της μελλοντικής τους απασχόλησης. Με βάση τις διαπιστώσεις αυτές θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι ο αποκλεισμός των γυναικών εκπαιδευτικών από τη διοικητική ιεραρχία του εκπαιδευτικού συστήματος αντανakλά και συγχρόνως συμβάλλει στην αναπαραγωγή των κυρίαρχων εξουσιαστικών σχέσεων ανάμεσα στα φύλα.

Τέλος, το σχολείο, καθώς και ο ευρύτερος χώρος της απασχόλησης, **στερούνται** τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν έναν διαφορετικό τρόπο άσκησης της διοίκησης και της διαχείρισης της εξουσίας, τον οποίο σύμφωνα με ερευνητικά δεδομένα φαίνεται να υιοθετούν οι γυναίκες, όταν καταλαμβάνουν διοικητικές θέσεις. Η διαφοροποίηση μάλιστα των γυναικών από την κυρίαρχη αντίληψη άσκησης των διοικητικών καθηκόντων, όπως υποστηρίζεται, φαίνεται να συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη λειτουργία τόσο του σχολείου όσο και του χώρου εργασίας. Για όλους τους παραπάνω λόγους, λοιπόν, ο αποκλεισμός των γυναικών από τη διοικητική ιεραρχία του εκπαιδευτικού συστήματος αξίζει να αναδειχθεί ως πρόβλημα και να **επισημανθούν** οι αιτίες του.

Ε. Μαραγκουδάκη (1997). Οι γυναίκες διδάσκουν και οι άνδρες διοικούν. *Φύλο και σχολική πράξη*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Βάνιας, 258-269 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80-100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Σύμφωνα με τη συγγραφέα, ποια πλεονεκτήματα προσέφερε στις γυναίκες το επάγγελμα της εκπαιδευτικού; (60-80 λέξεις).

(μονάδες 10)

B2.α. Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η τέταρτη παράγραφος (Ο αποκλεισμός... εξαιρετικό) του κειμένου;

(μονάδες 2)

B2.β. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 3)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. Να γράψετε πέντε προτάσεις χρησιμοποιώντας σε κάθε πρόταση μια από τις ακόλουθες λέξεις (επισημαίνονται στο κείμενο με **έντονη γραφή**). Φροντίστε, ώστε μέσα από την πρόταση να γίνεται φανερή η σημασία της κάθε λέξης: **καταμερισμό, αποδοχές, προνομιούχα, στερούνται, επισημανθούν**. (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τον γραμματικό τύπο, δηλαδή την πτώση, τον αριθμό, το γένος κ.λπ.)

(μονάδες 10)

Γ2α. «Το επάγγελμα της εκπαιδευτικού [...] άνοιξε [...] για τις γυναίκες».

Να δηλώσετε αν η χρήση της γλώσσας στην παραπάνω πρόταση είναι κυριολεκτική/δηλωτική ή συνυποδηλωτική/μεταφορική.

(μονάδες 2)

Γ2β. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 3)